

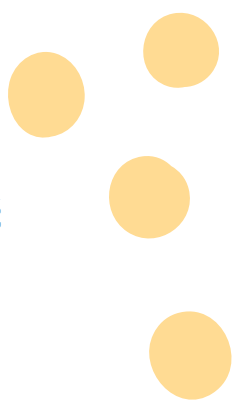

encyklopedia

KOTY

- Kiedy kot stał się zwierzęciem domowym?
- Osobliwości kociego ciała
- Duże i małe, jednolite i pręgowane, czyli o różnicach ras
- Co trzeba wiedzieć o rozwoju kociąt
- Gdy węch i smak się łączą – osobliwość mrućka
- Fenomen wyjątkowych oczu
- Czy istnieje kocia muzyka? O tym, co słyszą futrzaczki
- Nie oschły, lecz skryty – emocje kotów
- Kocie rozmowy z człowiekiem. O miauczeniu
- Jak pielęgnować domowego mrućka?
- Czego jeszcze nie wiesz o kotach

Wydawnictwo Skrzat
Kraków

Kiedy kot stał się zwierzęciem domowym?

Trudno jednoznacznie określić, kiedy kot z dziko żyjącego drapieżnika stał się mieszkańcem naszych domów. Naukowcy szacują, że do porozumienia między mruczkami i ludźmi mogło dojść już nawet... **10 tys. lat temu!**

Wiadomości na temat udomowienia kotów dostarczyły m.in. wykopaliska. W **Egipcie** znaleziono bardzo wiele... **kocich mumii**. Ich obecność świadczy o tym, że zwierzęta musiały być dla ludzi bardzo ważne, bo nie wszystkie istoty poddawano procesowi mumifikacji. Mumie pozwoliły też określić w przybliżeniu, w jakich wiekach mruczki były już częścią gospodarstw domowych. Również na Cyprze znaleziono szczątki kota pochowanego wraz z człowiekiem – mają one ok. 9,5 tys. lat!

amulet z kotem,
664–380 r. p.n.e.

kocią z kocięciem,
664–332 r. p.n.e.

W starożytnym świecie koty doczekały się szczególnej pozycji, zwłaszcza w Egipcie. Otaczano je swego rodzaju czcią. Pod postacią kota przedstawiano boginię o imieniu **Bastet** – było to bóstwo miłości, radości, tańca, muzyki i ogniska domowego. W miastach istniały świątynie pełne kotów, a ludzie celowo dokarmiali te zwierzęta. Zabijanie mruczków zostało surowo zabronione! Jeśli w jakimś domu kot naturalnie zakończył życie, rozpoczynała się oficjalna żałoba – domownicy golili wówczas brwi na znak przeżywanego smutku.

wyobrażenie Bastet,
egipskiego bóstwa

Co spowodowało, że dwa gatunki postanowiły współpracować? Ludzie mieszkający w tamtym czasie na Bliskim Wschodzie zaczęli prowadzić osiadły tryb życia, czyli zamiast polować i prznosić się z miejsca na miejsce, żeby zbierać i jeść rośliny rosnące w okolicy, zakładali pierwsze stałe osady i samodzielnie uprawiali ziemię. Niestety okazało się, że przechowywane plony przyciągają szkodniki i gryzonie. Koty, które żywią się mniejszymi zwierzętami, zorientowały się szybko, że w pobliżu ludzkich osiedli jest dla nich dużo myszy do upolowania, więc zaczęły częściej przebywać w pobliżu człowieka i... dalej poszło już łatwo. Ludziom zależało, żeby koty strzegły zapasów przed gryzoniami, a koty chętnie korzystały z dostępu do pokarmu i ze schronienia.

maneki-neko, figurka kota mająca przynosić szczęście

Badania wykazały, że na początku koty miały raczej jednolite umaszczenie, a pręgi pojawiły się dopiero w średniowieczu na skutek mutacji genów.

Udomowione koty rozpowszechniły się w różnych zakątkach świata dzięki... **handlowi morskemu!** Futrzaki zabierano na pokłady statków przewożących żywność, by nie pojawiły się tam szkodniki. Dzięki takiemu postępowaniu koty rozwieziono do różnych krain, a że są bardzo sprawnymi łowcami, zaczęły sobie świetnie radzić w różnych środowiskach na różnych częściach globu.

Osobliwości kociego ciała

Koty to stosunkowo **małe zwierzaki**. Ich wielkość i masa ciała zależą od rasy – te najmniejsze ważą ok. 2,5 kg i mierzą w kłębie (czyli od podłoża do najwyższego punktu między łopatkami) ok. 30 cm. Największe rasy mogą osiągnąć wagę nawet do 12 kg, a w kłębie mierzą do 50 cm. Większość tych popularnych futrzaków to średniaki o masie 3–6 kg. Temperatura ich ciała jest inna od ludzkiej – to 38–39°C. Wyższy pomiar świadczy już o gorączce.

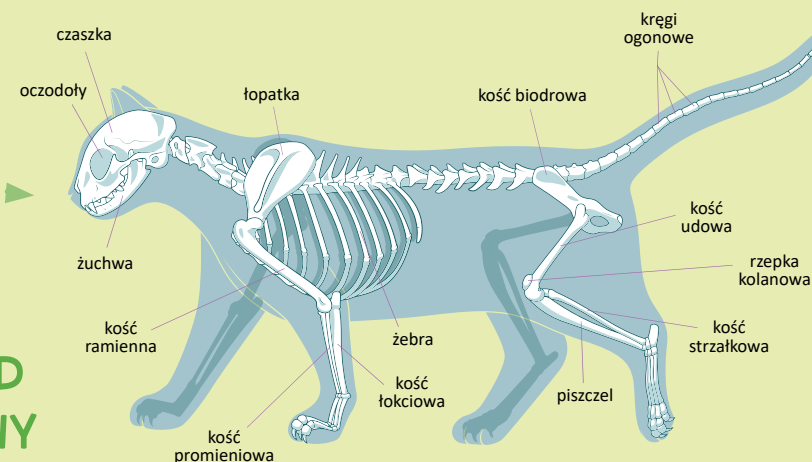
Brak obojczyków ma dla kociaków swoiste znaczenie. Sprawia, że ich ciała – pozbawione sztywnego elementu – są bardzo elastyczne, dzięki czemu zwierzaki łatwo przeciskają się przez szczeliny. Niestety koty są też podatne na kontuzje, jeśli się je pociągnie za przednie łapy. Ponieważ kończyny te są przytwierdzone do szkieletu mięśniami i ścięgnami, łatwo je naciągnąć lub zerwać, wskutek czego zwierzę może nawet okuleć. **Pamiętaj! – nigdy nie ciągnij kota za przednie łapy ani nie próbuj podnieść go w ten sposób z ziemi, bo możesz wyrządzić mu krzywdę!**

Bywa, że ogon mrużka jest niewiele krótszy od jego całego ciała. Koci **ogon** to organ niezwykle ważny – **pomaga zwierzakowi zachować równowagę**. Właśnie dzięki niemu kocur goniący ofiarę może swobodnie stąpać po wąskim płocie. A co będzie, jeśli ogonek ulegnie skróceniu? Czy kot zacznie się przewracać? Cóż, podczas bardziej skomplikowanych akrobacji przez pierwsze 2 tygodnie może stać się nieco... nieporadny. Z czasem zwierzak nauczy się operować skróconym ogonem i najprawdopodobniej odzyska sprawność.

Co różni pazury psa i kota?
Pieskie pazury widać przez cały czas, zaś kot potrafi je schować. Umożliwia mu to specjalna pochewka ze skóry umieszczona w stopach, której nie mają psiaki.

UKŁAD KOSTNY

Szkielet mrużka składa się z 244 kości, co oznacza, że ma ich o ok. 40 więcej niż człowiek, choć jest od niego o wiele mniejszy. Duża liczba drobnych elementów szkieletu wpływa na jego ruchomość i odpowiada za charakterystyczną płynność i grację kocich kroków. Zwierzak nie ma jednej struktury istotnej dla ludzi, mianowicie – obojczyka. Oznacza to, że przednie łapy łączą się z kręgosłupem poprzez miękkie, elastyczne mięśnie i ścięgna, a nie twarde kości.

Charakterystyczne dla kotów są **wibrysy**. Na pewno je znasz, to te grube i długie wąsy umieszczone na pyszczku. Posiadają ciekawą **supermoc** – są **hiperczułe** na dotyk. Uwagę zwraca też bardzo elastyczny koci ogon – pełni niezwykle ważne funkcje.

Wibrysy są głębiej osadzone niż zwykłe włosy, przez co stają się bardziej czułe na dotyk. Ich spektakularna długość ma swoją przyczynę. Rozpiętość tych charakterystycznych wąsów jest równa szerokości kociego ciała, czasem nawet odrobinę większa. To pozwala futrzakowi ocenić, czy może bezpiecznie przejść przez otwór, czy grozi mu utknięcie.

Duże i małe, jednolite i pręgowane, czyli o różnicach ras

Wszystkie koty pochodzą od jednego, wspólnego przodka – kota nubijskiego. To podgatunek afrykańskiego żbika. Życie w różnych warunkach w odmiennych częściach świata sprawiło, że koty zaczęły wykształcać trochę inne cechy wyglądu, nabrały też nieco innych umiejętności i usposobienia, choć wciąż pozostają reprezentantami tego samego gatunku.

Ile mamy współcześnie ras kotów? Trudno jednoznacznie stwierdzić. Organizacje zajmujące się klasyfikacją przyjmują różne zasady liczenia, poza tym hodowcy cały czas tworzą nowe odmiany poprzez łączenie już istniejących ras. Obecnie uznaje się istnienie 48 ras kotów.

Przyjrzyjmy się różnym kocim reprezentantom:

Kot bengalski

Jego cętkowane futro jest urzekające, ale to rasa dla bardziej doświadczonego opiekuna. Mieszanka dzikich genów sprawia, że zwierzę bywa nieufny. Jeśli opiekun poświęci mu dość uwagi i cierpliwości, mruček przywiąże się do niego jak żaden inny, ale początki mogą okazać się trudne. Wobec obcych często pozostaje nieufny przez całe życie. To inteligentna rasa, łatwo uczy się chodzić na smyczy i reagować na komendy. Ciekawość sprawia, że czasem może popadać w tarapaty, więc jego opiekun musi wykazać się zapobiegliwością.

Ragdoll

To rodzinna rasa. Chętnie pobawi się z człowiekiem, ale nie przepada za zbyt intensywnymi szaleństwami, bywa leniwy. Żyje z opiekunem i miewa tendencje do chodzenia za nim przez cały dzień. Z łatwością akceptuje inne zwierzęta oraz obecność dzieci. Brany na ręce rozluźnia się i bezwładnie zwisa, stąd w nazwie rasy nawiązanie do lalki (*doll* – ang. „lalka”).

Maine coon

To duży kot – może ważyć nawet 11–12 kg. Ma charakterystyczne uszy z pędzelkami jak rysie oraz... nieco psi charakter. Lubi przygody i – co dość rzadkie u kotów – nie boi się wody. Nie ma też problemu, gdy do domu przyjdą goście, łatwo odnajduje się w nowej sytuacji. Rasa ta potrafi wydawać charakterystyczny dźwięk przypominający świergot ptaka.

Kot norweski leśny

To spory futrzak – waży do 10 kg. Puchata sierść sprawia, że świetnie znosi niskie temperatury. Kocha wspinaczki, warto więc zapewnić mu nieco pótek na ścianach, na których spożytkuje swoją energię. Ma silny instynkt łowcy, więc małe zwierzęta w jego otoczeniu mogą stać się obiadem. Jest dość niezależny, dlatego niewiele czasu spędza na kolanach opiekuna, ale potrafi stworzyć z człowiekiem silną więź.

Kot perski

To gatunek długowłosy – sierść takiego kota wymaga nieco więcej pielęgnacji. Persy reprezentują jedną z najstarszych ras kotów na świecie. Te przemiłe kulki futra z wielkimi oczami są raczej towarzyskie i leniwe, lubią spędzać czas na kanapie. Najlepiej, jeśli wylegiwaniu towarzyszą czułości z opiekunem.

Sfinks

To charakterystyczna rasa zupełnie pozbawiona futra. Wymaga szczególnej pielęgnacji, więc będzie lepszym wyborem dla doświadczonych opiekunów. Kot potrzebuje kąpieli, odpowiedniej temperatury w pomieszczeniach i ochrony przed promieniowaniem UV. Odwdzięczy się za to wielkim przywiązaniem – ta rasa źle znosi samotność i rozłąkę z opiekunem. Kota tego gatunku wszędzie pełno – uwielbia aktywność i różne zabawy.

Kot abisyński

Przypomina miniaturową pumę. Bardzo chętnie okazuje opiekunowi przywiązanie, jest towarzyski, lubi się bawić. Rasa bardzo aktywna, uwielbia się wspiąć. Ma charakter dominatora, więc polubi inne koty tylko wtedy, gdy pozwolą mu rządzić.

